

سازمان برنامه و بودجه کشور

پیش‌نویس سند آمایش سرزمین

استان خوزستان

(سند راهبردی)

امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش سرزمین

سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان خوزستان

بهار ۱۳۹۸

چشم انداز توسعه استان خوزستان

مرتبۀ نخست در استخراج و پالایش و صدور نفت و گاز با عملکرد ملی

تولید کننده ی محصولات استراتژیک گندم و نیشکر و ذرت دانه ای در سطح ملی

دارای پایانه ای اصلی بازرگانی خارجی و ترانزیت کالا و مسافر و خدمات حمل و نقل

پشتیبانی ملی در باراندازها و انبارهای عمومی سوخت در نواحی بندری

تولید کننده عمده قند و شکر در سطح ملی

تولید کننده انرژی برق - آبی در مقیاس ملی

ارائه خدمات گردشگری آبی، تاریخی، فرهنگی، سلامت و دفاع مقدس

دارای صنایع پیشران فولاد، مجتمع پتروشیمی و دریاپایه و ... و همچنین از مراکز عمده فرآورده های وابسته به صنایع

شیمیایی و پتروشیمی (صنایع پایین دستی و تکمیلی)، دریایی، نفت و گاز، حمل و نقل و فلزات اساسی جانبی

از مراکز تولید فرآورده های وابسته و تبدیلی محصول خرما در سطح ملی و فراملی

دارای جایگاه برتر در حوزه کشاورزی و شیلات و در صنایع غذایی تبدیلی و تکمیلی کشاورزی

دارای جایگاه برتر در ارائه خدمات برتر آموزش عالی و خدمات درمانی در سطح فراملی

دارای جمعیت مرز نشین با درآمد سرانه مناسب

دارای محیط زیست سالم و پایدار

شهر اهواز به عنوان مرکز راهبردی و مدیریت تعاملات ایران و آسیای جنوب غربی با تاکید بر سازماندهی عملکردی،

نهادی و کالبدی شهر در تنظیم تعاملات اقتصادی، اجتماعی کشور

فعال در تولید و استفاده از انرژی های پاک و تجدید پذیر

دارای باراندازهای ساحلی و بنادر خشک و ساحلی و استفاده از حمل و نقل ترکیبی

استاندارد خوزستان
معاونت برنامه ریزی
آمایش استان خوزستان
مرکز مطالعات و تحقیقات جغرافیایی و آمایش استان

- راهنما:
- مرز استان
 - آب و هوا
 - کانون های توسعه شهری
 - مناطق حفاظت شده
 - محل پیشنهادی برای صنایع آینده جدید
 - محدوده ویژه کنترل آلودگی
 - نوسه کشاورزی در مناطق کنت آبی
 - نوسه کشاورزی در مناطق کوهپایه
 - آبریز
 - بزرگراه چهارپایه پیشنهادی
 - راه اصلی عرضی پیشنهادی
 - راه آهس پیشنهادی
 - آزاد راه موجود
 - سزرگراه موجود
 - راه آهس موجود

نقشه ۶-۱۱:
بخشی از تصویر چشم انداز توسعه فضایی استان
سیستم تصویر: لامبرت
نوسه ها: مرزها سندنند ندارد

مهر

استان خوزستان به دلیل برخورداری از منابع طبیعی و ذخائر عظیم نفت و گاز، موقعیت جغرافیایی نظیر برخورداری از مرزهای طولانی آبی و خاکی و سرمایه گذاری های عظیم انجام شده در صنایع فولاد، پتروشیمی و زیر ساخت های حمل و نقل و تجارت خارجی از دیر باز به عنوان یکی از قطب های اصلی اقتصاد کشور مطرح بوده است و هم اکنون دومین اقتصاد ملی می باشد. این استان همچنین با جمعیت معادل ۴/۷ میلیون نفر، پنجمین استان کشور می باشد، لذا چیدمان جمعیت و فعالیت در پهنه این استان همانند سایر نقاط کشور بدون توجه به ظرفیت های متنوع و ملاحظات زیست محیطی معضلات متعدد استان را تشدید خواهد نمود.

بطور کلی، استان خوزستان با توجه به منابع طبیعی سرشار و سرمایه گذاری های ارادی در بخشهای پیشرو صنعتی و شبکه های زیربنایی آب، کشاورزی، حمل و نقل و ارتباطات و ... از مواهب توسعه تا حدود زیادی بهره مند شده است و در بسیاری از زمینه ها در زمره استانهای پیشرو در سطح کشور قرار دارد. عدم توجه به ظرفیت های محیطی و برنامه های توسعه و عمران سکونتگاه ها موجب تشدید چالشها و توسعه نامتوازن مناطق استان در موارد زیر شده است:

توسعه غیر متعادل بخشی (توسعه صنعتی پیشرفته در جنوب، کشاورزی پیوسته، فشرده و نسبتاً قوی در غرب نسبت به شرق و جنوب استان، پایین بودن توسعه صنعتی در شمال و مناطق حاشیه ای شرق و غرب استان)، تخریب شدید محیط زیست، ضعف کارکردهای اقتصادی (پایین بودن سرمایه گذاری، تولید و اشتغال)، ضعف توانمندی استان در نگهداشت جمعیت و ضعف شدیدتر آن در مناطق حاشیه ای استان.

برنامه آمایش برنامه ای بلند مدت برای تنظیم رابطه بین انسان، محیط و فعالیتهای انسان در سرزمین است که از طریق توزیع آگاهانه فعالیت و جمعیت به منظور بهره برداری منطقی از تمامی امکانات سرزمین در جهت ایجاد تعادل های منطقه ای و بهبود وضعیت مادی و معنوی جامعه و حفاظت محیط زیست می باشد.

امید است نتایج این مطالعات در تصمیم گیری مناسب تر و صحیح تر برنامه ریزان و دست اندرکاران توسعه استان مفید واقع شود و سبب دگرگونی های اساسی و مطلوب برای توسعه همه جانبه و پایدار در این بخش از سرزمین عزیز ما باشد.

غلامرضا شریعتی

استاندار خوزستان

پیشگفتار

یکی از مسائل مهم و کلیدی که در کنار برنامه ریزی های کلان و بخشی باید به طور مستقل به آن پرداخته شود، برنامه ریزی بلندمدت آمایش سرزمین است. هدف آمایش سرزمین، سازماندهی فضای جغرافیایی برای حفظ و بهره برداری خردمندانه از پهنه سرزمین است که بر پایه مزیت‌های محیط طبیعی و انسان ساخت با رویکردی سیستمی، جامع و یکپارچه در چارچوب توسعه‌ی پایدار انجام می‌گیرد. در این برنامه جنبه های مختلف زندگی و فعالیت‌های انسانی و عدم تعادل های موجود در عناصر تشکیل دهنده فضای جغرافیایی مطالعه شده و امکان تحقق توسعه فضایی همه جانبه و پایدار فراهم می‌شود. به طور کلی برنامه آمایش رویکردی است که با برقراری ارتباط بین سه عنصر انسان - فعالیت - فضا، توسعه متوازن را بر مبنای توان سرزمینی دنبال می‌کند و توأم با آن، سازگاری بین برنامه های توسعه بخش ها و برنامه های توسعه سکونتگاه ها را نیز تعقیب می‌نماید.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی و طبق اصل چهل و هشتم قانون اساسی توجه به توسعه متعادل و متوازن کشور مورد تاکید دوباره قرار گرفت. براساس این اصل، بهره برداری از منابع طبیعی و استفاده از درآمدهای ملی در سطح استانها و توزیع فعالیت های اقتصادی میان استانها و مناطق مختلف کشور باید بدون تبعیض باشد و هر منطقه به فراخور نیازها و استعداد خویش، سرمایه و امکانات لازم داشته باشد، در این راستا از ابتدای دهه ۱۳۶۰ با عنایت به جایگاه ارزشمند برنامه آمایش سرزمین در نیل به توسعه پایدار و به منظور برقراری هر چه بیشتر و بهتر عدالت فضایی در کشور و ارتقای سطح و کارکرد نظام برنامه ریزی کشور، همزمان مطالعات پایه آمایش سرزمین به وسیله دفتر برنامه ریزی منطقه ای سازمان برنامه و بودجه انجام پذیرفت که نتایج این مطالعات در سال ۱۳۶۴ در چندین مجلد منتشر شد. در همین ارتباط و برای عملی ساختن اجرای اصل چهل و هشتم قانون اساسی مصوب ۱۳۸۰، تهیه طرح آمایش سرزمین برعهده دولت نهاده شد. به همین منظور طبق ماده ۲ ضوابط ملی آمایش سرزمین، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور موظف شد با همکاری و تعامل دستگاههای اجرایی ذیربط نسبت به تدوین اسناد آمایش و دستورالعملهای اجرایی، نظارتی و شاخص های ارزیابی عملکرد مورد نیاز با هدف بسترسازی برای تحقق ضوابط ملی آمایش و نهادینه سازی آنها در فرایندهای توسعه‌ای ملی و منطقه ای اقدام نمایند.

بنا به مراتب یاد شده، همزمان با سایر استانهای کشور مطالعات تدوین برنامه آمایش استان خوزستان با هدایت شورای عالی آمایش سرزمین به عهده سازمان مدیریت و برنامه ریزی استانها نهاده شد.

مطالعات آمایش استان خوزستان از خرداد ماه سال ۸۵ توسط جهاد دانشگاهی استان و با همکاری اساتید و خبرگان بخش های مختلف آغاز و در شهریور ۸۶ بخش اول وضع موجود استان بر اساس شرح خدمات مصوب اولیه به اتمام رسید. در فروردین ۹۰ لغایت اسفند ۹۳ بخش دوم طرح آمایش بر اساس شرح خدمات جدید ابلاغی از سوی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور توسط مرکز مطالعات شهرسازی و معماری ایران در ۱۱ مجلد تهیه شد که ۶ مجلد آن شامل مطالعات اصلی و ۵ مجلد به عنوان مطالعات پشتیبان تدوین گردید. ماحصل

مطالعات صورت گرفته، تهیه سند آمایش استان به عنوان اولین سند بالادستی ونقشه راه تمامی فعالیتهای استان و پایه اصلی تهیه سند توسعه استان در افق بلند مدت می باشد.

امید است نتایج این مطالعات برای استان و مدیران، برنامه ریزان و تمام کسانی که به گونه ای دست اندر کار آبادانی این سرزمین هستند و دغدغه توسعه پایدار استان خوزستان را در سر دارند مفید واقع گردد و با اجرای آن کاهش عدم تعادلها و توسعه متوازن در سطح استان محقق شود.

امید حاجتی

رییس سازمان مدیریت و برنامه ریزی خوزستان

فهرست مطالب

۱-سند راهبردی آمایش استان خوزستان.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
۱-۱-شناسایی و تحلیل اهداف بنیادین	۲
۲-۱- نقش استان خوزستان در تقسیم کار ملی و منطقه ای	۳
۳-۱-چشم انداز بلندمدت توسعه استان از منظر آمایش سرزمین	۵
۴-۱- مأموریت‌های استان.....	۶
۵-۱- راهبردهای پابرجا.....	۶
۶-۱-شکل بندی کلان سازمان فضایی استان(تصویر چشم انداز توسعه استان).....	۱۴

سازمان برنامه و بودجه کشور

شورای عالی آمایش سرزمین

سند راهبردی آمایش استان خوزستان

بیانیه چشم انداز

"خوزستان استانی است توسعه یافته و برخوردار از محیط زیست سالم و پایدار، دارای جایگاه نخست در استخراج، پالایش و صدور نفت و گاز، از مراکز عمده فرآورده های وابسته به صنایع شیمیایی و پتروشیمی (صنایع پایین دستی و تکمیلی)، دریایی، نفت و گاز، حمل و نقل و فلزات اساسی جانبی، از مراکز تولید فرآورده های وابسته و تبدیلی محصول خرما در سطح ملی و فراملی، دارای جایگاه برتر در حوزه کشاورزی و شیلات و در صنایع غذایی تبدیلی و تکمیلی کشاورزی، دارای جایگاه برتر در ارائه خدمات برتر آموزش عالی و خدمات درمانی در سطح فراملی، دارای جمعیت مرز نشین با درآمد سرانه مناسب، فعال در تولید و استفاده از انرژی های پاک و تجدید پذیر، دارای باراندازهای ساحلی و بنادر خشک و ساحلی و استفاده از حمل و نقل ترکیبی."

رئوس سند راهبردی

- ۱-۱- شناسایی و تحلیل اهداف بنیادین
- ۲-۱- نقش استان خوزستان در تقسیم کار ملی و منطقه ای
- ۳-۱- چشم انداز بلندمدت توسعه استان از منظر آمایش سرزمین
- ۴-۱- مأموریت های استان
- ۵-۱- راهبردهای پابرجا
- ۶-۱- شکل بندی کلان سازمان فضایی استان (تصویر چشم انداز توسعه استان)

امور برنامه ریزی، نظارت و آمایش
سرزمین

سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان
خوزستان

بهار ۱۳۹۸

۱-۱- شناسایی و تحلیل اهداف بنیادین

مجموعه بسیار وسیع یا پایان ناپذیری از هدف‌ها را می‌توان برای افق توسعه استان برشمرد. این اهداف به طور عام و دسته‌بندی نشده شامل هدف‌های توسعه اقتصاد کلان، هدف‌های توسعه بخش‌ها، هدف‌های توسعه فضایی، هدف‌های توسعه بخش‌ها در فضاهای مختلف استان، کاهش عدم تعادل‌ها، حفظ و توسعه محیط زیست، حفظ میراث فرهنگی، کاهش فقر، افزایش راندمان تولید و موارد بسیار متعدد دیگری در این زمینه خواهد بود.

به طور طبیعی این اهداف از یک طرف دارای هم‌پوشی خواهند بود و از طرف دیگر بعضی از آنها می‌توانند در رقابت با یکدیگر قرار گرفته و در موارد دیگری با یکدیگر متضاد باشند. به عنوان مثال هدف کاهش عدم تعادل‌ها در بعضی از موارد حداقل در کوتاه مدت می‌تواند با هدف حداکثر سازی رشد اقتصادی در تضاد قرار گیرد، یا هدف حداکثر ساختن اشتغال می‌تواند با کمینه‌سازی نرخ تورم در تعارض قرار گیرد. به هر حال برای ادامه بررسی، تشخیص اهداف اساسی‌تر از اهداف فرعی‌تر و تشخیص ارتباط بین هدف‌ها و ارائه یک دسته‌بندی منطقی از هدف‌ها کاملاً ضروری خواهد بود.

بر اساس مبانی نظری و مباحثاتی که در کار گروه‌های مطالعات آمایش استان صورت گرفت و براساس نظرخواهی از مدیران و کارشناسان، اعضای شورای آمایش استان و کار گروه‌های مطالعاتی و جمع‌بندی این نظرات، در سلسله مراتب اهداف بنیادین و شبکه اهداف مقطعی استان، سه هدف زیر به عنوان هدف‌های بنیادین برای توسعه استان خوزستان شناسایی و انتخاب شده‌اند:

۱) کارآیی اقتصادی

۲) کاهش عدم تعادل‌ها

۳) توسعه پایدار

نمودار ۱ سه هدف بنیادین یاد شده را در بالاترین سطح معرفی می‌نماید. سطح بعدی این نمودار هدف‌های میانی (کیفی) و سطح سوم، هدف‌های ابزاری یا به عبارت دیگر استراتژی‌های کلان توسعه استان را مطرح می‌نماید.

نمودار ۱-۱- سلسله مراتب اهداف توسعه استان

۱-۲- نقش استان خوزستان در تقسیم کار ملی و منطقه ای

نقش استان خوزستان در تقسیم کار ملی

در روند گذشته و تاریخی تقسیم کار ملی، تعدادی از نقش ها مانند استخراج نفت و گاز و کشاورزی بر پایه منابع طبیعی و تعدادی دیگر مانند صنایع پتروشیمی و صنایع فلزات اساسی و حمل و نقل و تجارت خارجی به دلیل منطق مکان یابی عقلایی، به استان خوزستان واگذار شده است. خوشبختانه استان خوزستان در سطح کشور در این بخش ها نقش کلیدی و اساسی دارد و یا به عبارت دیگر دارای تمرکز مکانی بسیار بالا است و این فعالیتها را از دیدگاه ملی می توان به منزله وظایف ملی یا ماموریتهای استان تلقی کرد که شامل ۶ مورد زیر است:

استخراج نفت و گاز و تولید فرآورده های نفت - کشاورزی، ماهیگیری و آبی پروری - صنایع شیمیایی و پتروشیمی - صنایع فلزات اساسی - فعالیت تامین آب، برق و گاز طبیعی - تجارت خارجی و حمل و نقل.

همچنین براساس شایستگی های استان، توسعه صنایع غذایی - و توسعه تکنولوژی های جدید و گسترش فن آوری ارتباطات و توریسم درمانی را نیز می توان به عنوان ماموریت جدید استان تلقی کرد.

به علاوه برای احراز این ماموریت ها و توسعه زنجیره های تولید و پربار شدن این فعالیت ها و پشتیبانی از آن ها ضرورت دارد موارد دیگری به شرح زیر به فهرست بالا اضافه کرد:

- ایجاد و توسعه صنایع ساخت وسایل نقلیه، ماشین آلات، قطعات و ادوات مورد نیاز صنایع نفت و گاز و پتروشیمی، بخش کشاورزی و صنایع غذایی استان.

- توسعه صنایع پایین دست نفت و گاز و پتروشیمی که به لحاظ مشابهت شرایط، با صنایع شیمیایی و پتروشیمی یک جا منظور شده است.

جدول ۱-۱- تعیین نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار ملی

ردیف	زمینه نقش	وظایف تخصصی هر نقش	مقیاس عملکرد نقش	قلمرو/نواحی برنامه ریزی/شهرستان
۱	کشاورزی	• ارتقا جایگاه و توسعه تولیدات بخش کشاورزی و شیلات استان	ملی	
۲	صنعت و معدن	• حفظ جایگاه یکم استان خوزستان در استخراج نفت و گاز و تولید فرآورده های نفت. • حفظ جایگاه یکم و بازایی سهم ممتاز استان خوزستان در صنایع شیمیایی و پتروشیمی کشور و توسعه صنایع دست نفت و گاز و پتروشیمی • ارتقای جایگاه استان در صنایع فلزات اساسی • توسعه تولید و ارتقاء جایگاه صنایع غذایی استان • پیشرفت در صنایع ساخت وسایل نقلیه، ماشین آلات، قطعات و ادوات مورد نیاز صنایع نفت و گاز و پتروشیمی، بخش کشاورزی و صنایع غذایی استان	ملی	صنایع شیمیایی و پتروشیمی: هندیجان، بهبهان، امیدیه، آغاچاری، رامشیر فلزات اساسی: آبادان - ماهشهر و در مناطق ۱،۴ و ۹ برنامه ریزی ابا محدودیت ذوب فلزات ماشین آلات و تجهیزات در مناطق ۴،۵،۶،۷،۸ برنامه ریزی وسایل نقلیه و قطعات: مناطق ۱،۲،۳،۶،۷ برنامه ریزی صنایع غذایی: کل استان
۳	گردشگری	• احراز جایگاه ویژه در گردشگری فرهنگی، تاریخی، دفاع مقدس، طبیعی و سلامت و...	ملی	توریسم درمانی: اهواز
۴	خدمات برتر	• ارتقای جایگاه استان در بخش آب، برق و گاز طبیعی با توجه ویژه به آبرسانی • احراز جایگاه ویژه در تکنولوژی های جدید، ارتباطات	ملی	شهرستان اهواز به عنوان مرکز IT
۵	بازرگانی	• ارتقای نقش و جایگاه استان خوزستان در تجارت خارجی کشور با	ملی	آبادان، خرمشهر، بندر امام خمینی

ردیف	زمینه نقش	وظایف تخصصی هر نقش	مقیاس عملکرد نقش	قلمرو/نواحی برنامه ریزی/شهرستان
		توجه ویژه به بنادر تجاری و پیش نیاز شبکه های حمل و نقل زمینی		

– نقش استان در تقسیم کار منطقه ای

در مطالعات آمایش استان، خوزستان به همراه استان کهگیلویه و بویر احمد در یک منطقه برنامه ریزی قرار داشتند. با توجه به تغییر در نظام منطقه بندی سرزمین کشور، استان خوزستان به همراه استانهای اصفهان و چهار محال بختیاری در یک منطقه قرار گرفت و پس از برگزاری جلسات هم اندیشی با سایر استانهای منطقه این بخش از مطالعات آمایش بازنگری گردید:

اقتصاد دریا پایه: مجاورت با خلیج فارس به عنوان معبر اتصال نیمه غربی کشور با آبهای آزاد، برای این استان از کشور زمینه طرح مقولات و استراتژی های متناسب با رویکرد اقتصاد دریای پایه و توسعه دریای پایه را فراهم آورده است.

اقتصاد دانش بنیان: وجود مراکز علمی و تحقیقاتی در استان و ایجاد شرکت های دانش بنیان قابلیت مناسبی برای تولید دانش و صدور آن در سطح منطقه ای می باشد.

گردشگری: وجود جاذبه های گردشگری در استان، پتانسیل مناسب برای ارائه تخصصی خدمات گردشگری فرهنگی، تاریخی، دفاع مقدس، طبیعی و سلامت و مرکز آفرینش صنایع دستی متنوع با قابلیت بالای جذب گردشگر در سطح منطقه ای، ملی و فراملی دارد.

مناطق مرزی (اقتصاد مناطق مرزی): عاملی در جهت دفاع و امنیت و ایجاد تعاملات تجاری محسوب شود مزیت امنیت و تبادلات تجاری و اقتصادی و گردشگری وجود مناطق مرزی در استان خوزستان می تواند سبب بهره مندی استان از این مزیت (امنیت و رونق اقتصادی) گردد. (وسعت منطقه مرزی خوزستان ۳۲۳۷۷ کیلومتر مربع معادل ۵۰٫۵ درصد وسعت استان است. همچنین با ۱۳۵۲ کیلومتر نوار مرزی و سهم ۴۰ درصدی از کشور در رتبه سوم قرار دارد.)

جدول ۱-۲- تعیین نقش و وظایف تخصصی استان در تقسیم کار منطقه ای

ردیف	زمینه نقش	وظایف تخصصی هر نقش	مقیاس عملکرد نقش	قلمرو/نواحی برنامه ریزی/شهرستان
۱	اقتصاد دریا پایه	اتخاذ استراتژی های متناسب با رویکرد اقتصاد دریای پایه و توسعه دریای پایه	منطقه ای، ملی و فراملی	منطقه ۲ (مرکزیت آبادان)، منطقه ۳ (مرکزیت ماهشهر)
۲	اقتصاد دانش بنیان	تولید دانش و صدور آن در سطح منطقه ای، ملی و فراملی	منطقه ای	منطقه ۱ (مرکزیت اهواز)، منطقه ۲ (مرکزیت آبادان)، منطقه ۴ (مرکزیت دزفول)

منطقه ۵ (مرکزیت بهبهان)				
کل پهنه استان	منطقه ای، ملی و فراملی	ارائه تخصصی خدمات گردشگری فرهنگی، تاریخی، دفاع مقدس، طبیعی و سلامت و مرکز آفرینش صنایع دستی متنوع با قابلیت بالای جذب گردشگر	گردشگری	۳
منطقه ۲ (مرکزیت آبادان)، منطقه ۳ (مرکزیت ماهشهر)، منطقه ۹ (مرکزیت دشت آزادگان).	منطقه ای، ملی و فراملی	تمام مبادلات منطقه (استانهای اصفهان و چهار محال و بختیاری) از طریق خوزستان انجام شود.	مناطق مرزی (اقتصاد مناطق مرزی)	۴

۱-۳- چشم انداز بلندمدت توسعه استان از منظر آمایش سرزمین

- مرتبه نخست در استخراج و پالایش و صدور نفت و گاز با عملکرد ملی
- تولید کننده ی محصولات استراتژیک گندم و نیشکر و ذرت دانه ای در سطح ملی
- دارای پایانه ای اصلی بازرگانی خارجی و ترانزیت کالا و مسافر و خدمات حمل و نقل
- پشتیبانی ملی در باراندازها و انبارهای عمومی سوخت در نواحی بندری
- تولید کننده عمده قند و شکر در سطح ملی
- تولید کننده انرژی برق - آبی در مقیاس ملی
- ارائه خدمات گردشگری آبی، تاریخی، فرهنگی، سلامت و دفاع مقدس
- دارای صنایع پیشران فولاد، مجتمع پتروشیمی و دریاپایه و ... و همچنین از مراکز عمده فرآورده های وابسته به صنایع شیمیایی و پتروشیمی (صنایع پایین دستی و تکمیلی)، دریایی، نفت و گاز، حمل و نقل و فلزات اساسی جانبی
- از مراکز تولید فرآورده های وابسته و تبدیلی محصول خرما در سطح ملی و فراملی
- دارای جایگاه برتر در حوزه کشاورزی و شیلات و در صنایع غذایی تبدیلی و تکمیلی کشاورزی
- دارای جایگاه برتر در ارائه خدمات برتر آموزش عالی و خدمات درمانی در سطح فراملی
- دارای جمعیت مرز نشین با درآمد سرانه مناسب
- دارای محیط زیست سالم و پایدار
- شهر اهواز به عنوان مرکز راهبردی و مدیریت تعاملات ایران و آسیای جنوب غربی با تاکید بر سازماندهی عملکردی، نهادی و کالبدی شهر در تنظیم تعاملات اقتصادی، اجتماعی کشور
- فعال در تولید و استفاده از انرژی های پاک و تجدید پذیر
- دارای باراندازهای ساحلی و بنادر خشک و ساحلی و استفاده از حمل و نقل ترکیبی

۱-۴- مأموریت های استان

بر این اساس مأموریت های استان در ۹ موضوع به شرح زیر قابل ارائه هستند:

۱) حفظ جایگاه یکم استان خوزستان در استخراج نفت و گاز و تولید فرآورده های نفت.

-چالش ها و راهبردها:

✓ مهمترین مانع در احراز این مأموریت کمبود منابع مالی و محدودیت فضای مشارکت بخش خصوصی است.

-راهکارهای اصلی :

✓ تعامل «مدیریت توسعه استان» با مقامات مرکز برای افزایش سرمایه گذاری بیشتر در این بخش در استان

خوزستان با طرح استدلال مزیت نسبی این استان

✓ باز کردن فضای مشارکت و سرمایه گذاری بخش خصوصی.

۲) حفظ جایگاه یکم و بازیابی سهم ممتاز استان خوزستان در صنایع شیمیایی و پتروشیمی کشور و

توسعه صنایع پایین دست نفت و گاز و پتروشیمی

-چالش ها و راهکارها:

✓ اعطای مجوز احداث صنایع پایین دستی و بالادستی نفت و گاز و پتروشیمی به استان

✓ تامین خوراک و مواد اولیه و کمک به تامین اعتبار احداث زیر ساخت های لازم و ایجاد منطقه ویژه

تخصصی صنایع میان دستی و پایین دستی پتروشیمی

✓ هدایت سرمایه گذاران و اولویت دهی در تامین منابع مالی فاینانس به طرح های پالایشگاهی

استان

۳) ارتقای جایگاه استان در صنایع فلزات اساسی

-چالش ها و راهکارها: همان چالشها و راهکارهای مذکور در بند ۱ مأموریتها می باشد.

۴) ارتقای جایگاه استان در بخش آب، برق و گاز طبیعی با توجه ویژه به آبرسانی

-چالش ها و راهبردها:

✓ عدم تطابق ساختار اقتصادی استان و کشور با اقتصاد آب

✓ وابستگی به آبهای سطحی

✓ قرار داشتن سرچشمه های منابع آب های سطحی استان در خارج از استان(با توجه به اینکه ۹۸,۵ درصد تولید

اراضی کشاورزی استان خوزستان وابسته به اراضی آبی می باشد و همچنین وابستگی ۸۸ درصدی اراضی آبی

به آب های سطحی و اینکه ۱۰۰٪ سرچشمه های منابع آب های سطحی استان در خارج از استان (کشور

فقط ۱۰٪) قرار دارند نشاندهنده بحران آب در استان می باشد.)

✓ استفاده از شیوه های سنتی آبیاری

✓ کاهش مستمر و شدید دبی رودخانه های استان در اثر خشکسالی های مستمر و انتقال آب از سرشاخه رودخانه های استان به خارج از حوضه از دیگر بحرانهای اساسی آب استان هستند.

**بنابراین مهمترین مانع احراز این مأموریت، تهدید انتقال آب از سرشاخه های منابع آب جاری استان به سایر استان ها می باشد. این تهدید به هر حال از تصمیم گیری های ملی و یا نامشخص بودن استراتژی ملی در این زمینه ناشی می شود.

-راهکارهای اصلی :

✓ بازنگری در طرح های موجود انتقال آب، و ممنوعیت هرگونه طرح جدید انتقال آب در استان

✓ مذاکره «مدیریت توسعه استان» با مقامات مرکز برای بازنگری در استراتژی بهره برداری از منابع آب های جاری کشور با استدلال درباره فایده / هزینه های ملی انتقال آب و طرح مزیت های استان خوزستان در بهره برداری از این منابع در بخش های مختلف تولیدی این استان نسبت به استان های مرکزی.

✓ توجه به شیوه های نوین آبیاری، گسترش شبکه های آبرسانی و آبیاری و توسعه اراضی زیر کشت همراه با افزایش راندمان مصرف آب در راستای کارایی اقتصادی (استفاده بهینه از منابع آب و خاک ارزشمند و پربازده استان) و کاهش عدم تعادل های منطقه ای

۵) ارتقا جایگاه و توسعه تولیدات بخش کشاورزی و شیلات استان

-چالش ها و راهبردها:

مهمترین مانع در احراز این مأموریت، کاهش منابع آب استان به علت تغییرات اقلیمی و تهدید انتقال آب از سرشاخه های منابع آب جاری استان به سایر استان ها می باشد.

-راهکارهای اصلی :

✓ مذاکره «مدیریت توسعه استان» با مقامات مرکز، برای کاهش تهدید بالا

✓ همان راهکار قبلی گسترش شبکه های آبرسانی و آبیاری و توسعه اراضی زیر کشت همراه با افزایش راندمان مصرف آب در راستای کارایی اقتصادی (استفاده بهینه از منابع آب و خاک ارزشمند و پربازده استان) و کاهش عدم تعادل های منطقه ای

✓ حمایت از توسعه زراعت، شیلات، دامداری، باغداری و منابع طبیعی و توسعه صنایع غذایی و توسعه صنایع تامین کننده نیازهای بخش کشاورزی.

✓ گسترش بازارها با اهداف متنوع و از جمله تجهیز مشارکت بخش خصوصی در سرمایه گذاری

۶) توسعه تولید و ارتقاء جایگاه صنایع غذایی استان با توجه به اجرای طرح احیای ۵۵۰ هزار هکتار

اراضی کشاورزی در استان

-چالش ها و راهبردها:

- ✓ عدم تکمیل زنجیره های تولید در بخش کشاورزی
- ✓ مهم ترین مانع در احراز این مأموریت، ضعف سرمایه گذاری بخش خصوصی می باشد.

-راهکارهای اصلی :

- ✓ توجه به صنایع جانبی و تکمیل زنجیره های تولید در بخش کشاورزی
- ✓ حمایت از توسعه صنعت از طریق احداث شهرک ها و نواحی صنعتی مجهز به زیر ساخت ها و شبکه های حمل و نقل.
- ✓ استفاده از سیاست های متنوع گسترش بازارها با اهداف متنوع و از جمله تجهیز مشارکت بخش خصوصی در سرمایه گذاری

۷) احراز جایگاه ویژه در تکنولوژی های جدید، ارتباطات و توریسم درمانی

چالش ها و راهبردها:

- ✓ در زمینه تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات استان خوزستان به عنوان مرکز توسعه IT منطقه ای پیشنهاد شده است و این درحالی است که ارزش افزوده بخش پست و مخابرات استان با نرخ بسیار پایین تری از نرخ رشد قابل توجه کشور در این زمینه رشد می نماید (در دوره ۱۳۷۹ تا ۱۳۹۴ نرخ رشد ارزش افزوده بخش پست و مخابرات به قیمت جاری در سطح کشور حدود ۲۹ درصد در سال و برای استان خوزستان حدود ۲۰ درصد در سال بوده است) و این تفاوت (رشد کندتر استان خوزستان) باعث شده است که سهم ارزش افزوده این بخش از حدود ۳ درصد در سال ۱۳۷۹ به حدود یک درصد ارزش افزوده کشور در این بخش در سال ۱۳۹۴ کاهش یابد.

۸) پیشرفت در صنایع ساخت وسایل نقلیه، ماشین آلات، قطعات و ادوات مورد نیاز صنایع نفت و گاز

و پتروشیمی، بخش کشاورزی و صنایع غذایی استان

چالش ها و راهبردها:

- ✓ مهم ترین مانع در احراز این مأموریت در ضعف پیوند صنایع اساسی استان با بدنه اقتصادی آن و ضعف عمومی سرمایه گذاری و مشارکت بخش خصوصی، پایین بودن روحیه نوآوری و ریسک پذیری می باشد.

-راهکارهای اصلی :

- ✓ حمایت مدیریت توسعه استان برای برقراری پیوند قوی تری بین صنایع اساسی و پیشرو استان با بدنه اقتصادی و صنایع استان
- ✓ حمایت از توسعه صنعت از طریق احداث شهرکها و نواحی صنعتی مجهز به زیر ساخت ها و شبکه های حمل و نقل.
- ✓ استفاده از سیاست های متنوع گسترش بازارها با اهداف متنوع و از جمله تجهیز مشارکت بخش خصوصی در سرمایه گذاری.

۹) ارتقای نقش و جایگاه استان خوزستان در تجارت خارجی کشور با توجه ویژه به بنادر تجارتي و پیش نیاز شبکه های حمل و نقل زمینی

-چالش ها و راهبردها:

- ✓ مهم ترین مانع در احراز این ماموریت، جایگاه بندر امام خمینی در تجارت خارجی کشور از دیدگاه برنامه ریزی متمرکز ملی است که نقش اصلی را به توسعه بنادر استان هرمزگان داده اند.

-راهکارهای اصلی :

- ✓ مذاکره «مدیریت توسعه استان» با مقامات مرکز برای باز نگری در استراتژی تجارت خارجی کشور و افزایش سرمایه گذاری بیشتر در این بخش استان خوزستان با طرح استدلال مزیت نسبی این استان
- ✓ باز کردن فضای مشارکت و سرمایه گذاری بخش خصوصی.

۱-۵- راهبردهای پابرجا

- ۱) مقابله با بهره برداری های غیراصولی و حفظ، بازسازی، مدیریت علمی و بهره برداری بهینه از منابع طبیعی و محیط زیست استان (آبهای داخلی و ساحلی، خاک، هوا، مراتع، جنگلها، ...)
- ۲) نهادینه سازی فرهنگ بهره وری در فرآیند تولید بخش های مختلف فعالیت های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی باهدف افزایش بهره وری عوامل تولید در مؤسسات بخش عمومی و خصوصی استان
- ۳) ارتقاء سطح فن آوری و اصلاحات مدیریت منابع در کلیه بخش های فعالیت های اقتصادی و اجتماعی
- ۴) کاهش هزینه ها، رفع موانع، زمینه سازی، تشویق و حمایت همه جانبه، مؤثر و جدی از مشارکت هر چه بیشتر بخش خصوصی استان در زمینه سرمایه گذاری و توسعه فعالیت های اقتصادی - اجتماعی و گسترش زمینه های خود اشتغالی و خویش فرمایی

- ۵) تقویت انسجام، وحدت، یکپارچگی و سرمایه اجتماعی و اقتصادی در استان
- ۶) ترویج و تشویق کاربرد روش های علمی در فرآیند فعالیت های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی استان به ویژه در بخش عمومی (دستگاه های اجرایی)
- ۷) توسعه و تقویت پایانه ها و شبکه راه های داخلی و محورهای ارتباطی با استان های همجوار با تأکید بر آزادراه ها، بزرگ راه ها، راه های اصلی و راه آهن؛ و نوسازی، توسعه و تجهیز ناوگان حمل و نقل عمومی استان
- ۸) توسعه همه جانبه زیرساخت ها و افزایش بهره برداری و بهره وری در استفاده از منابع موجود در بخش های کشاورزی، دام و طیور و آبزیان با محوریت بخش خصوصی
- ۹) حفظ، احیاء توسعه و نظارت بر بهره برداری بهینه از منابع آبزیان و فعالیت های آبرزی پروزی در استان
- ۱۰) افزایش کیفی نیروی انسانی، فضاهای فیزیکی و تجهیزات در بخش های علمی، آموزشی و پژوهشی
- ۱۱) ایجاد و گسترش همه جانبه زیرساخت ها به منظور: بسط و توسعه صنایع متوسط و کوچک (به عنوان حلقه واسط و مکمل صنایع بزرگ استان) و توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی
- ۱۲) توسعه و افزایش سهم بازرگانی خارجی استان از بازرگانی خارجی کشور و بازار بین المللی حمل و نقل و ترانزیت کالا و مسافر در منطقه به عنوان یکی از پایانه های اصلی ورود و خروج کالا و مسافر در کشور
- ۱۳) فعالیت مستمر و مؤثر گروه مطالعات آمایش سرزمین در استان و محوریت نقش و جایگاه این گروه در تصمیم گیری های راهبردی استان
- ۱۴) افزایش کیفیت آب شرب؛ افزایش بهره وری در توزیع و مصرف؛ کاهش هدر روی در کلیه نقاط مصرف و افزایش حجم تولید سرانه آب شرب در برخی از نقاط استان
- ۱۵) توسعه کمی و کیفی بخش درمان و آموزش پزشکی با استفاده از سرمایه گذاری و مشارکت بخش خصوصی داخلی و خارجی و اصلاح ساختاری و مدیریتی در نظام خدمات درمانی و آموزش پزشکی
- ۱۶) تغییر شیوه اصلی معیشت، ارتقاء سطح درآمد و کیفیت زندگی و آماده سازی زیرساخت های لازم برای اسکان جامعه عشایری استان
- ۱۷) توسعه و عمران همه جانبه مناطق روستایی؛ تقویت و ایجاد تنوع در اقتصاد و شیوه های معیشت در جامعه روستایی و شهرهای کوچک استان
- ۱۸) ساماندهی و افزایش ظرفیت تولید و قابلیت شبکه ی توزیع برق استان
- ۱۹) حل مسائل و مشکلات متعدد و متنوع اراضی استان
- ۲۰) توسعه قابلیت ها و توانمندی های عمومی، فنی و حرفه ای جمعیت فعال استان
- ۲۱) افزایش تقاضا برای نیروی کار بومی در استان
- ۲۲) کوچک و توانمند سازی دستگاه های اجرایی استان
- ۲۳) توسعه امکانات و فعالیت های مذهبی، فرهنگی، ورزشی و هنری در استان

- ۲۴) اعمال مدیریت کارآمد بر معماری، مورفولوژی و ساختار فضایی شهرهای استان بر اساس نتایج مطالعات آمایشی در این حوزه
- ۲۵) توجه ویژه به توسعه و عمران و تقویت مدیریت توسعه، برنامه ریزی و اجرا در شهر اهواز به عنوان مرکزی با عملکرد فرا منطقه ای
- ۲۶) افزایش سهم سرمایه‌گذاری، اشتغال و مشارکت بخش خصوصی در فعالیت‌های اقتصادی- اجتماعی استان
- ۲۷) کاهش و کنترل اسکان غیررسمی در شهرهای استان وساماندهی مناطق حاشیه نشین شهرهای استان
- ۲۸) ارتقاء شاخص‌های زیست محیطی
- ۲۹) توسعه ارتباطات و زیرساخت‌های ارتباطی و فناوری اطلاعات متناسب با سیاست‌های توسعه فناوری کشور
- ۳۰) صیانت از نیروی انسانی و ارتقاء سطح کیفی تنظیم روابط کار با تکیه بر افزایش سه جانبه‌گرایی (دولت، کارفرما و نیروی کار)
- ۳۱) ایجاد زمینه‌های لازم برای تامین و پایداری معیشت خانوارهای روستایی استان از طریق توسعه فعالیت‌های اقتصادی در زمینه صنایع دستی و کوچک
- ۳۲) جلوگیری از انتقال آب به حوزه‌های مجاور
- ۳۳) اصلاح ساختار مصرف آب با تکیه بر افزایش راندمان آبیاری و مصرف و تخصیص بهینه آب به محصولات با ارزش اقتصادی بیشتر و افزایش بازدهی آب .
- ۳۴) توجه جدی به مقوله اقتصاد آب و استفاده اقتصادی از منابع آب و تدوین نظام نرخ‌گذاری
- ۳۵) ظرفیت‌سازی منابع آب از طریق (تدوین قوانین جامع، مدیریت کیفیت آب، مدیریت خشکسالی، باز چرخابی آب، تدوین و اصلاح قوانین و مقررات مربوط به آب)
- ۳۶) تعادل در جهت‌گیری‌های توزیع جمعیت استان برای پایداری با توجه به منابع آب
- ۳۷) اعطای اختیارات لازم و قانونی به اتحادیه‌های تولیدی و صادراتی
- ۳۸) جهت‌گیری و توسعه حمل و نقل در راستای حمایت از صادرات
- ۳۹) حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی در استان به ویژه در جهت جذب تکنولوژی پیشرفته و توسعه صادرات صنعتی و جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی
- ۴۰) اولویت در احداث شبکه‌های فرعی آبیاری مناسب با تامین منابع آبی و توسعه روش‌های بهینه بهره‌برداری از آب در بخش کشاورزی
- ۴۱) توسعه و استاندارد نمودن صنایع تبدیلی به بسته‌بندی محصولات کشاورزی به منظور کاهش ضایعات و افزایش ارزش افزوده بخش کشاورزی
- ۴۲) اصلاح ساختار و ایجاد نظام مناسب و کارآمد در امر تهیه، تدارک و توزیع به موقع نهاده‌ها و خدمات کشاورزی با رویکرد بخش خصوصی.

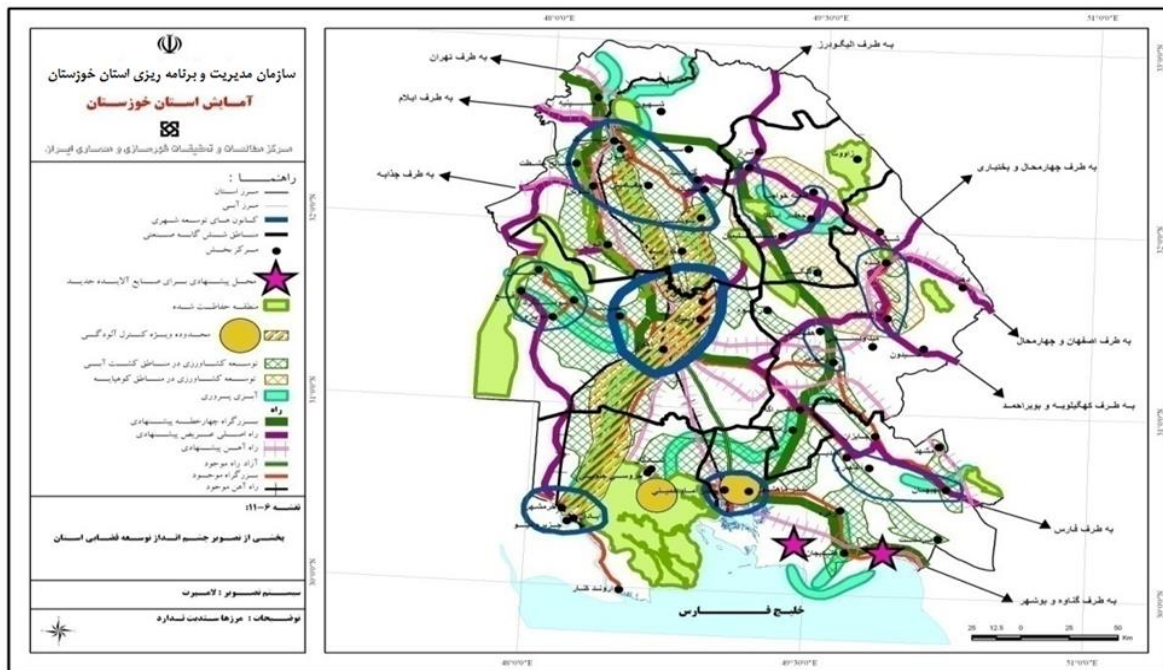
- ۴۳) شناسایی قابلیت‌ها و مزیت‌های رقابتی کشاورزی مناطق مستعد استان و حمایت در جهت صدور محصولات آنها
- ۴۴) ترغیب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در احداث و توسعه راهها
- ۴۵) انتقال هدفمند فعالیتهای مزاحم از شهرهای استان
- ۴۶) برنامه‌ریزی، توسعه و مدیریت گردشگری جهت به حداکثر رسانیدن درآمد حاصل از بخش گردشگری از طریق ارتقای استانداردهای کیفی تسهیلات و خدمات گردشگری و حداکثر سازی فروش فرآورده‌های گردشگری و جلب گردشگران در بازارهای هدف از طریق استفاده از عاملین فروش متعدد در بازارهای عمده.
- ۴۷) افزایش بهره‌وری و استفاده بهینه از امکانات موجود در زمینه انرژی
- ۴۸) تجهیز منطقه آزاد اروند به مجتمع‌های قوی پژوهشی، فناوری، آموزش خدمات صنعتی و خدمات صادراتی و بازاریابی
- ۴۹) ایجاد تسهیلات لازم جهت شکل‌گیری دفاتر مهندسی مشاور تخصصی، پیمانکاران فنی، بازرگانی با عملکرد منطقه‌ای
- ۵۰) تقویت و حمایت خدمات پشتیبانی تولید مانند نصب، نگهداری و تعمیر ماشین‌آلات و تجهیزات، آموزش و تحقیقات فنی، خدمات مشاوره‌ای و پیمانکاری و صدور خدمات فنی و مهندسی
- ۵۱) ایجاد باراندازها و انبارهای عمومی و سوخت با نقش ملی در نواحی بندری استان
- ۵۲) تقویت اختیارات نظارتی برای شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان به منظور توفیق در هماهنگی میان کلیه سازمانها و ادارات دولتی و وزارتی
- ۵۳) تکمیل زیرساختهای مورد نیاز برای شکل‌دهی به محورهای توسعه صنعتی و تکمیل خوشه‌های صنعتی استان به ویژه در زیرگروه صنایع فلزی و پتروشیمی
- ۵۴) گسترش و توسعه خدمات فرودگاهی و حمل و نقل هوایی در حد فرودگاه بین‌المللی به همراه تاسیسات و امکانات گمرکی و خدمات گردشگری در جهت پشتیبانی از گسترش خدمات گردشگری، صنعتی و کشاورزی استان
- ۵۵) تسهیل ارتباطات زمینی (ریلی و جاده‌ای) استان با استانهای همجوار و دیگر استانهای کشور و ارتباط میان مراکز توسعه در استان و استانهای همجوار
- ۵۶) نوسازی صنایع مهم و ریشه‌دار استان با توجه به قابلیت‌ها و رویکرد گسترش کیفی و مکانیابی جدید برای آنها در کانونها و محورهای جدید توسعه در جهت ایجاد تعادل در نواحی مختلف صنعتی
- ۵۷) تامین و توسعه هر چه بیشتر زیربناها در جهت سازماندهی استقرار صنایع در شهرکها و نواحی صنعتی و جلوگیری از پراکنده روی صنایع در فضای پیرامون شهری
- ۵۸) تعامل صحیح بخش صنعت و کشاورزی در جهت توسعه پایدار و نگرش به ساخت ادوات، تجهیزات و ماشین‌آلات کشاورزی سازگار با اقلیم و دیگر مشخصات جغرافیایی منطقه و تقویت هرچه بیشتر صنایع تبدیلی

وابزاری متناسب با تولیدات منطقه‌ای

۱-۶- شکل بندی کلان سازمان فضایی استان (تصویر چشم انداز توسعه استان)

بر اساس نتیجه‌گیری از مطالعات کلیه بخش‌ها، تصویر چشم‌انداز توسعه استان تهیه شده است که توسط نقشه‌های مربوط ارائه خواهد شد. فقط در اینجا اشاره می‌شود که این تصویر موارد زیر را در بر دارد:

- معرفی پهنه‌های حفاظت شده
- معرفی پهنه‌های توصیه شده مناسب برای گسترش کشاورزی آبی
- معرفی پهنه‌های توصیه شده مناسب برای پشتیبانی از کشت دیم
- معرفی پهنه‌های توصیه شده مناسب برای گسترش دامداری بزرگ و کوچک
- معرفی پهنه‌های توسعه آبی‌پروری
- معرفی پهنه‌های مناسب برای ساخت و ساز شهری و فعالیت‌های وابسته
- معرفی سه محدوده ویژه کنترل آلودگی برای محدود کردن صنایع آلاینده و تحکیم استانداردهای حفاظت آب، خاک و هوا
- معرفی پهنه‌های پیشنهادی برای توسعه صنایع
- معرفی پهنه پیشنهادی برای صنایع آلاینده جدید
- معرفی کانون‌های توسعه شهری
- معرفی توسعه پیشنهادی در شبکه‌های حمل و نقل
- معرفی قلمروهای مناسب و نامناسب برای توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

نقشه ۱-۱- بخشی از تصویر چشم انداز توسعه فضایی استان

تعیین قلمروهای اصلی و مراکز عمده زیست و فعالیت در استان

سکونت‌گاه‌های روستایی تقریباً در همه سطح استان پراکنده شده‌اند که بیانگر بهره‌برداری از منابع آب و خاک استان می‌باشد، اما در همین حال بر این حکم کلی دو استثناء وجود دارد: نخست مناطق حفاظت‌شده که در آن کمتر سکونت‌گاه روستایی مشاهده می‌شود که این حفاظت از این مناطق تسهیل می‌کند، دوم بعضی از بخش‌های مناطق جنوبی استان و بعضی از مناطق حاشیه غربی استان که با مشکلات شوری آب‌های زیرزمینی، شوری آب‌های سطحی و نبود شبکه‌های آبرسانی کشاورزی و نامناسب بودن خاک روبرو هستند و در همین حال گرمای زیاد و طولانی امکان فعالیت کشاورزی را در این شرایط محدود می‌نماید.

مناطق بلامعارض بیشتر در کوهپایه‌های زاگرس و مناطق جنوبی استان قرار دارند. بخش اخیر که در مناطق جنوبی استان قرار دارند چنانکه گفته شد به دلیل مشکل آب و خاک و اقلیم، قابلیت توسعه کشاورزی را ندارند و برای سکونت نیز چندان مناسب نیستند و فقط می‌توانند در صورت نیاز برای توسعه فعالیت‌های صنعتی در نظر گرفته شوند.

اما زمین‌های بلامعارض کوهپایه‌های زاگرس برای توسعه فعالیت و استقرار جمعیت مناسب‌تر از مناطق جنوبی استان هستند. توسعه فعالیت‌های صنعتی در این مناطق مشروط به آن‌که این صنایع سرچشمه رودخانه‌های استان را آلوده نسازند با هدف حمایت از توسعه در این منطقه به منظور کاهش عدم تعادل‌ها از نظر مطالعات آمایش استان دارای اولویت بیشتری می‌باشند، ضمن آنکه توسعه فعالیت‌های کشاورزی نیز در این مناطق از نظر مطالعات موجه و مورد تأیید است.

یکی دیگر از قلمروهای مهم زیست و فعالیت که توسعه آن در برنامه آمایش استان با جدیت تعقیب خواهد شد و توسعه

آن از بالاترین اولویت‌ها برخوردار است، کانون‌های توسعه شهری است که از نه کانون توسعه شهری تشکیل می‌شود که شامل چهار کانون نسبتاً پیشرفته و پنج کانون نسبتاً ضعیف می‌باشد:

اهواز و شهرهای اقماری آن،

آبادان - خرمشهر،

بندر ماهشهر - بندر امام خمینی،

دزفول - اندیمشک، شوش، شوشتر، گتوند،

بهبهان - آغاچاری، امیدیه،

رامهرمز - هفتگل، مشراکه، رامشیر،

ایذه - باغ ملک، دهدز،

مسجد سلیمان - قلعه خواجه، لالی،

سوسنگرد - بستان، هویزه

توسعه این کانون‌ها تأمین کننده جنبه "چند مرکزی" است که هم به کاهش عدم تعادل‌ها از طریق پخشایش توسعه در گوشه‌های مختلف استان توجه دارد و هم به توسعه مناطق روستایی پیرامون این کانون‌ها.

طراحی الگوی کلان شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی (ملی و استانی)

الگوی کلان شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی در نقشه ۱-۳ پیوست ارائه شده است.

تعیین قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت و استقرار جمعیت

-قلمروهای اولویت‌دار توسعه فعالیت

چنانکه قبلاً مشاهده شد قلمروهای اولویت‌دار برای توسعه فعالیت از دیدگاه آمایش با توجه به سه هدف بنیادین متفاوت هستند. این قلمروها به طور خلاصه در زیر مورد اشاره قرار می‌گیرند :

از دیدگاه هدف کارایی اقتصادی، غرب استان برای فعالیت کشاورزی و جنوب استان، محورهای اهواز- بندر امام خمینی و اهواز- آبادان و خرمشهر و شهرهای اهواز، بندر امام خمینی، بندر ماهشهر، آبادان و خرمشهر و مناطق ویژه اقتصادی برای فعالیت صنعت اولویت دارند.

از دیدگاه هدف کاهش عدم تعادل، مناطق شمال شرقی برای کشاورزی و شرق استان برای توسعه صنایع متناسب با شرایط این شهرستان‌ها اولویت دارد.

از دیدگاه هدف توسعه پایدار، چاره‌جویی برای شهرستان‌های مواجه با کاهش فعالیت‌های نفتی و آلودگی هوا ناشی از نشت گاز و تفکیک شبکه آبرسانی آب آشامیدنی شهرها و روستاها به خصوص برای مناطق جنوبی‌تر استان در اولویت نخست و حفظ و بهبود مناطق حفاظت‌شده دارای اولویت دوم است.

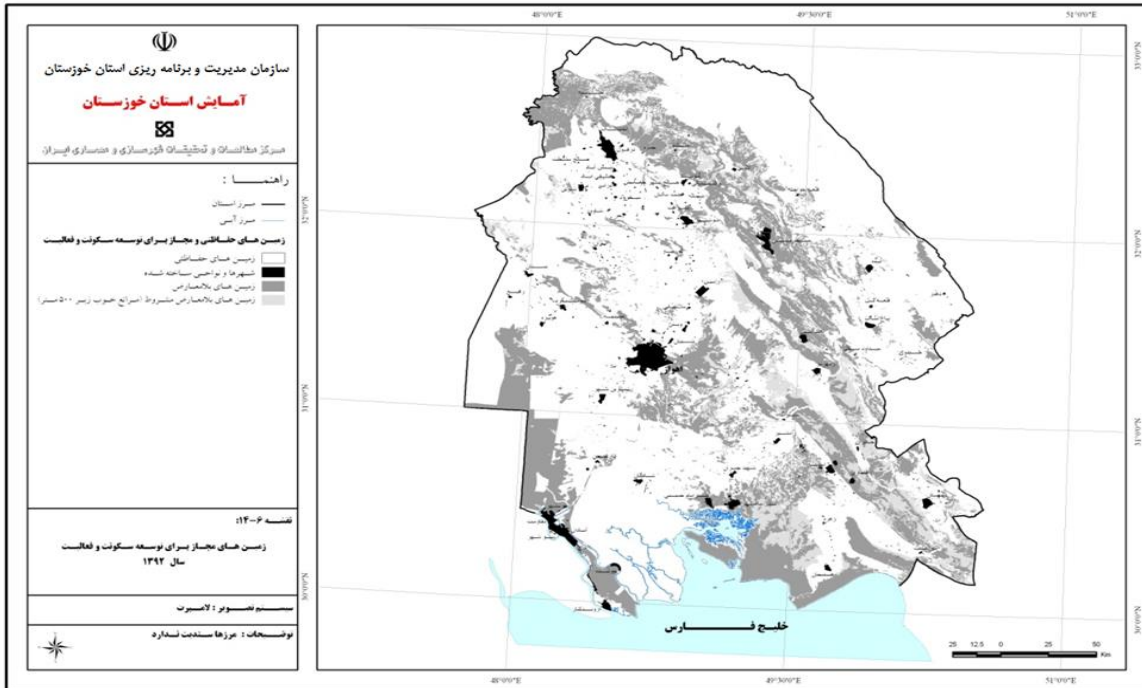
به علاوه از نظر در اختیار بودن زمین برای توسعه فعالیت، چنانکه در نقشه ۱-۲ مشاهده شد زمین‌های بلا معارض که می‌توانند در توسعه فعالیت‌ها (با توجه به سایر شرایط) مورد استفاده قرار گیرند به طور عمده در مناطق حاشیه‌ای استان

در چهار بخش توزیع شده‌اند که شامل مناطق جنوبی استان (غرب و شرق هندیجان)، مناطق جنوبی حاشیه نوار مرزی غربی استان، منطقه شرق استان و مناطق شمال شرق استان در کوهپایه‌های زاگرس قرار دارند. که از آن میان مناطق شرقی و شمال شرق استان از نظر شرایط اقلیمی مناسب‌تر از مناطق جنوبی هستند.

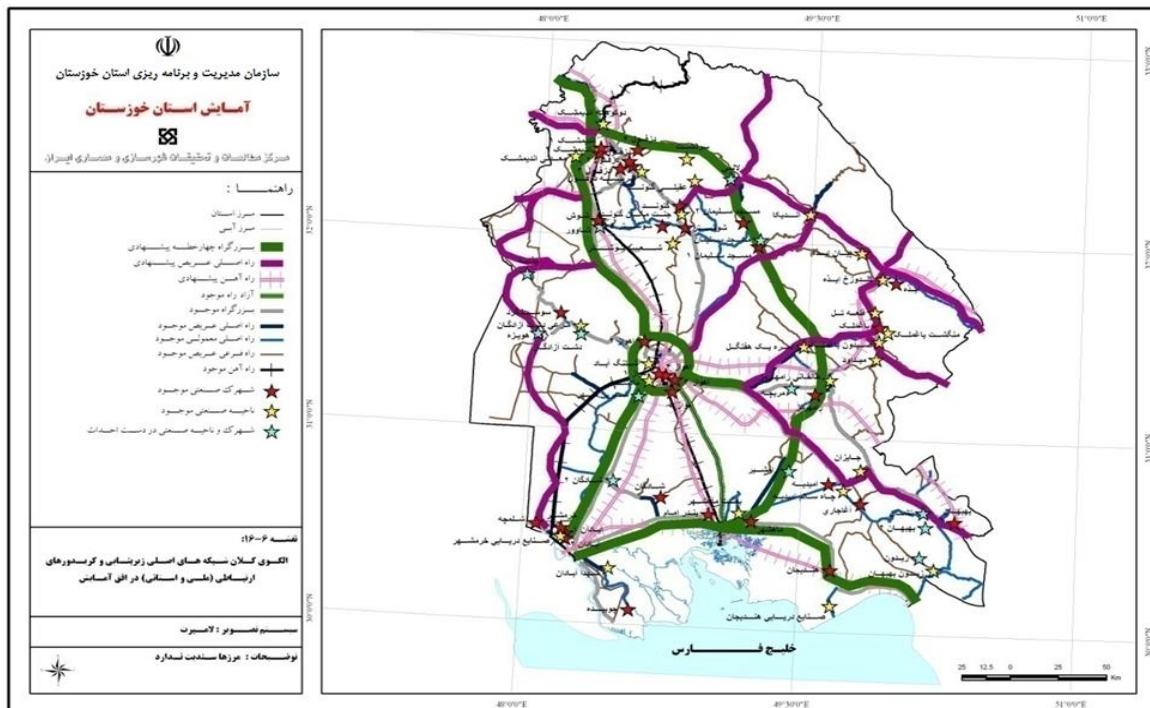
- قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت

به طور طبیعی قلمروهای اولویت‌دار استقرار جمعیت با اولویت‌های استقرار فعالیت (که در بند بالا مطرح شد) همسو می‌باشد.

پیوست

نقشه ۱-۲- زمین‌های مجاز برای توسعه سکونت و فعالیت

نقشه ۱-۳- الگوی کلان شبکه‌های اصلی زیربنایی و کریدورهای ارتباطی (ملی و استانی) در افق آمایش

